

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütőrtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Válsághírek.

Az osztrák hivatott és hivatlan közvélemény gróf Thun osztrák miniszterelnök sikertelen fáradozásaival szemben, melyeket rendezett viszonyok helyreállítására fordított, a megoldatlan kérdések labirintusából nem talált más kivezető utat, mint hogy magyarországi kormányválságot koholt, melylyel aztán az egész kiegyezési keveredés egyszerre közmegelegedésre megoldatnék. A válsághírek foglalkoztak báró Bánffy Dezső miniszterelnök személyével, foglalkoztak az egész kabinet állásával, melynek proskribált tagjait név szerint is megnevezik és foglalkoztak magával a szabadelvű párttal, melyet a kabinetválság pártválságba sodorta.

E válsághírek, amennyiben a magyar kormányra és a magyar parlamentre vonatkoznak, üres koholmányoknál nem egyebek, melyeknek eredete és célzata már abból a körülményből is kiviláglik, hogy a nemzeti párt elnöke, Horánszky Nándor Budapestre érkezését a legközelebbi napokra bejelentik, de kiviláglik gróf Apponyi Albert véletlen történt Budapestben létének célzatos értékesítéséből is; arról ugyanis, hogy a nemes gróf véletlenül megfordult a magyar fővárosban, néhány lap már azt tudta jelenteni, hogy gróf Apponyi budapesti útját a válsággal hozzák összeköttetésbe.

Hogy az inszINUÁCIÓ mily gyorsan

végez a legsúlyosabb fogalmakkal, kiteszik abból, hogy magyar kormányválságra nem létezik a legesekélyebb ok, sőt ennek még látszata sem és hogy a züllött osztrák állapotokat az által aligha lehetne a helyes kerékvágásba zökkenteni, ha a helyzetet Magyarországon erőszakosan megrontanák. Ezzel ugyan sem gróf Thunnak, sem az osztrák parlamentnek nem lenne szolgálat téve, mert Magyarországon senki sem akad, aki kész lenne hazája nyugalma és rendezett viszonyait az osztrák kormányzás szélsővének, ügyetlenségének, vagy akár az osztrák nemzeti-ségi és nyelvkérdésnek feláldozni.

Gróf Thunnak egyszerűen nem sikerült a közgazdasági kiegyezés elfogadását, vagy csak tárgyalását is biztosítani az osztrák parlamentben, míg Magyarországon megvan a készség a kiegyezés parlamenti tárgyalására s annak az érvényben álló törvények keretében való keresztvitelére. Talán ez a mindenesetre loyális és államférfias magatartás adjon okot kabinetválságra? Ennyire már csak mégsem mennek az osztrák politikusok esztelen aberrációi.

Mondják, hogy gróf Thun az osztrák alkotmány 14. §-sa alapján akarja a kiegyezést oktrojálni és hogy báró Bánffy az így létrejött szerződést Magyarországon nem ratifikálhatja és nem is fogja. Nos hát egyelőre még szó sincs róla, hogy gróf Thun ehhez a kísérlethez folyamodnék, vagy hogy Ő Felsége megadta volna

a szükséges felhatalmazást; mert ez a felhatalmazás és az osztrák kormánynak reája alapított akciója csak akkor juthatna kivitelre, ha a szerződés elfogadása Magyarországon mostani szövegében biztosítva lenne, vagyis ha ez a szerződés Magyarországon le lenne tárgyalva és el lenne fogadva. Különben annak oktrojálása Ausztriában egyenlő lenne annak Magyarországon való oktrojálásával, mert egy betűt sem lehetne rajta változtatni s így a magyar parlamenti tárgyalások feleslegesek és nevetségesek lennének.

Végül pedig az Ausztriában való oktrojálás is felesleges, mert ezen az ultima ratio-n kívül van még elég menedék az osztrák kormány részére, anélkül, hogy az osztrák alkotmányt felfüggeszteni, vagy a magyar viszonyokat megzavarni kelljen. Legfelsőbb udvari körökben nem is hajlandók a parlamenti kisebbségek üzemének feláldozni a szilárdságot és feltétlen megbízhatóságot, mely a magyar viszonyokban egyre világosabban nyilvánul és egy agyrém kedvéért megsemmisíteni az egyetlen szilárd pontot a monarchia tohunabohujában, az egyetlen archimedesi pontot, amely megbízható támaszképpen szolgálhat. A monarchia másik államának nagy válságában Magyarországnak a kötelességek nehezebbik részét kell teljesítenie és ez csak úgy sikerülhet neki, ha önrendelkezési jogában nem támadják meg és nyugalmaiban nem háborgatják.

És ezért nem keltették a szándékosan

TÁRGZA.

Első szerelmem.

— Levél egy barátnőmhöz. —

.... Megírtam neked, Elluskám, hogy leírom első szerelmem történetét. Bocssás meg, hogy ezzel az ígérettel két hétig adós maradtam, de tudod, hogy soha sem volt jó alkalmam; mama, meg az angol kisasszony mindig mellettem voltak, de most, hogy annyi vendég érkezett házukhoz, köztük Barsi bácsi is, a kiről azt állítják, hogy mama szerelmes volt belé, de nem engedték hozzá menni, mert az a kártyát s a bort igen szerette, mama el van foglalva, kisiklottam kezei közül és az angol kisasszonnyal elhitettem, hogy Jenő unokabátyám halálosan szerelmes belé, ezáltal elértem azt, hogy a kisasszony folyton a társalgóteremben tartózkodik, hogy Jenővel összekérülhessen; így tudtam magamnak alkalmat találni, hogy neked ime leírjam szegény kis szerelmem történetét.

Epp tizenötödik születésnapomat töltöttem be; az e napon kapott ajándékokról már beszámoltam neked, mikor papa este hazajövet tudatta anyámmal s velem, hogy a napokban egy unokabátyám, ki most végezte a gymnasiumot, érkezik házuk-

hoz, hogy atyám keze alatt elsajátítsa a birtokkezelés fortélyait. Nekem adatott ki a parancs, hogy gondoskodjam, s mire az unokafivér ide érkezik, kényelmes, jól berendezett szoba álljon rendelkezésére.

Ez megtörtént. Gondoskodásomban, tudod Ellám, annyira mentem, hogy parfümös flaconjaimat mind beraktam a jövevény mosdóasztalára, sőt tovább mentem, atyám bajuszpedrőiből is elesentem egy dobozát, hogy elhelyezzem a sok más üvegese mellett.

Engem persze a legnagyobb izgatottság s kíváncsiság tartott megszállva. Hogy is ne! Te, a ki ismered, jól tudod, milyen egyedül éreztem magam mindig, s hogy szerettem volna, ha a gólya el-elröpösött volna házukhoz egy-egy kis ajándékkal. Most legalább lesz egy unokafivérem itt a háznál, kivel elbeszélgethetem az estét, a kit apró sziveségekre fel is használhatok, s a ki végre bele is szerethet szép hajamba, mely még hosszabb lett, mióta a tiedével összemertem.

Nehezen vártam a vasárnapot, mikorára jelezve volt érkezése. Beköszöntött a nagy nap; reggel már négy órakor felébredtem s azon tanakodtam, hogy hogyan lesz illőbb, ha korán felkelek és a reggelinél már felöltözve várom a vendéget, vagy ha csak déltájban mutatom magamat. Végre is az utóbira határoztam el magam. Könyvet vettem hát elő, meggyújtottam a lámpát s olvasni kezdtem, hogy

elkeressem az időt, aludni már képtelen lettem volna. Mama, meg az angol kisasszony (minek is vannak az angoloknak ilyen csunya bogaraik) reggel hét órakor benyitottak hozzám s felkelésre sürgették. Papa már kikocsizott az állomásra, unokafivérem mindjárt itt lesz. Én, hogy ágyban maradhassak, azt füllentettem, hogy igen rosszul érzem magam, mire anyám nem ellenezte ágyban maradásomat s a kisasszonnyal együtt kiment a szobából.

Csakhamar kocsiözejt hallottam s rögtön megismertem a szürkéink dobogását. Szívem hevesen kezdett dobogni s kiugrottam az ágyból, rohantam az ablakhoz, hogy legalább meglássam a jövevény arcát, haját és bajuszát.

De bizony nem láthattam semmit, atyám hatalmas termetével úgy elfedte Gyulát, hogy mikor a kocsi ablakom mellett elgördült, csalódottam tértem vissza ágyamba.

Siettem hát felöltözni és úgy tíz órára előke-rültem a szobából. Az ebédelőben reggeli mellett ült a társaság és én félénken nyitottam a szobába. Szemben találtam magam a várvavárt vendéggel. Bemutattak és én, édes Ellám, az arcába néztem, megnéztem haját, az szőke volt, megnézhettem volna bajuszát, de annak még csak helye volt meg. Se baj, azért szép fiu volt.

Csakhamar összebarátkoztunk. Elmondta, hogyan került ide. Mint nyolczadik gymnazista az

terjesztett válsághírek a legesekélyebb nyugtalanságot sem, jámbor óhajításai azok a békés fejlődés ellenségeinek, kiknek Magyarországon egy okos ember sem ül fel többé.

A reichsrath bezárása.

Az osztrák reichsrathot császári kéziratral berekesztette Ő Felsége. Imár harmadszor történik olyan esemény, melyet mindenki előrelátott, minden józan politikusként várnia kellett és mégis minő lármát fognak csapni e berekesztés miatt és minő kombinációkat fognak hozzá fűzni! Innen is, túl is elszabadult a politikus eszméi fantáziája és a legeslegfeketebb ördögök egész seregét festik a falra, hogy a népet izgassák és nyugtalanítsák. Ebben az áldástalan nemzetiségi visszavonásban Ausztria és Magyarország népeinek nem szabad nyugalomhoz jutniok.

A császári elhatározás következményei imigyen mutatkoznak: ami a nyelvkérdésben, a kiegyezés és kvóta ügyében eddig történt, azt mind semminek kell tekinteni, a reichsrath elé terjesztett kiegyezési javaslatokat visszavontaknak kell tekinteni s azokat esetleg újból kellene beterjeszteni. Vajjon újra megnyitják-e ezt a reichsrathot, vagy másikat hínak össze, — az a jövő kérdése, melynek végleges megoldásáig az osztrák alkotmány 14. paragrafusával kell a Thun-minisztériumnak magán segíteni. A berekesztés további következménye az, hogy sokan a magyar országgyűlés elé terjesztett kiegyezési javaslatokat is visszavonandóknak mondják.

Vajjon ez fog-e történni s vajjon a javaslatok a mostani, vagy más formában kerülnek-e a magyar parlament elé, — ez e pillanatban alárendelt fontosságú kérdés; mert most, miután nyilvánvaló lett, hogy a közgazdasági kérdést Ausztriában alkotmányos uton nem lehet megoldani, az a kérdés lépett előtérbe, mit kell Magyarországnak tenni, vagy kerülni közgazdasága érdekében? Magyarország 1898. január 1. óta az önálló vámterület alapján áll és a viszonyok rendezése végett egy évig tartó provizóriumot fogadott el és szavazott meg. Fog-e Magyarország végleges szerződést kötni Ausztriával a 14. szakasz alapján?

Erre a kérdésre báró Bánffy miniszterelnök már határozott feleletet adott. A miniszterelnök minden irányban megőrizte szabad kezét, a magyar parlamentet egy irányban sem kötötte le, csak abban az egyben, hogy elhatározásaiban nem vezetteti magát más indokok, mint csak az ország valódi érdekei által. A szabad önrendelkezési jog határozott alapján, az 1867-iki törvény talaján állva, megóvhatja a magyar parlament az ország érdekeit s megteheti mindama lépéseket, melyeket amaz érdekek megvédelmezésére alkalmasnak tart. Ez az a magas

politika, az a nagy bölcsesség, mely a magyar kormány akciójában csak most tűnik ki teljes világossággal és ez az a hazafias fel fogás, melyet egy erőtlenség és majdnem teljesen demoralizált ellenfél l szemben méltósággal és eréllyel kellett megvédelmezni. Akár kereskedelmi szerződés, akár önálló vámterület, — minden ut nyitva áll az országnak; kezünkben az egyensúlyzó s úgy határozhatunk, ahogy az ország érdeke, a magyar közgazdaság megköveteli és Ausztriának okvetlen alá kell vetnie magát a mi szándékainknak, mert minden elhatározásunkban kivezető utat kell látnia a zsákutcából, melybe föderálisztikus törekvései által jutott.

De Magyarországnak az osztrák szétfordozott-séggel szemben egyetértőnek, erősnek kell lennie és mindenekelőtt bizalommal kell ragaszkodnia Szt. István koronájának viselőjéhez és a korona hivatott és felelős tanácsosaihoz. Ez a bizalom kötségtelenül létezik, mert Magyarország nyugalommal, hidegvérrel tekint a dolgok fejlődése elé. A nemzet pulzusa ma sem ver hevesebben, mint tegnap és az ideges nyugtalanságnak, — hála a kormány böles politikájának, a legkisebb nyoma sincs.

Tanulságok.

— A bécsi jubileumi kiállítás alkalmából. —

A császárnak, Ferencz Józsefnek, uralkodása ötvenedik évfordulójára jubileumi kiállítást rendeztek az osztrák Bécsben. Hát a dolog érdeméhez, — mint Ausztria belügyéhez, — nincs semmi közünk. Ha mégis foglalkozunk e kiállítás okozta benyomások tanulságaival, ezt részben tájékozottságunk érdekében tartjuk szükségesnek.

Még nem is olyan régen, Bécsnek hatalmas, szinte vezető szerepe volt a kontinensen. Az összbírodalom fő- és székvárosa, mondogatták büszkén a valaha igen jámbor és kodélyos, de most már megvadult bécsiek. Ah, gyönyörűséges idők is voltak azok, teszem az 1873. év, amikor a bécsi világkiállítás száz- és százezer embert csábított oda, hogy megbámulják a technika új és csodás vívmányainak dús gazdag tárlatát, nemkülönben az egész kiállításon előmlő pazar fényűzést.

És most?

Most őszinte igaz szájalom fogja el az embert, ha végignézi az u. n. jubileumi kiállítást. A Praterben, — a bécsiek népszerű ligetében, — a Rotunda körül jókora területet bekerítettek, építettek rajta néhány pavillont, viskót stb., ezekbe elhelyezték néhány sablonos kiállítási tárgyat, s kész volt a „Jubileums-Ausstellung.“ A Rotunda, mely még az 1873-iki világkiállításból maradt meg, elég impozáns épület, de ezenkívül azután nincs egyetlen épülete avagy alkotása a kiállításnak, mely kiemelkedőbb lenne. Nyilvánvalóvá lesz ez bárki előtt is, ha végig kísér minket a kiállításon tett sétánkban.

Mint említettük, a Rotunda tekinthető a kiállítás középpontjának. Az északi és keleti szárny szegletét a gépkiallítás foglalja el. A keleti szárnyon folytatódik a villamos berendezések és eszközök kiállítása s ugyanitt látható a Ferencz József-hid modellje, valamint a festékáru-, gyógy-, illatszerek és pipere-kiállítás. A kupolát körül futó arkádok alatt szövőipari és ruházati szörme, szőnyeg, lakberendezési, valamint az ékszer kiállítás látható. A déli szárnyon van Cook néhány hatalmas hajómodellje, továbbra a műipari festők kiállítása (edények, poharak, szőnyegek, famunkák stb.) A nyugati oldal nagy részét a kocsi gyártók kiállítása foglalja el, s az északi szárnyra átnyulik már az osztrák katonai szállítók csoportja. Elég esinos a bécsi bicikli-klub kiállítása is, nemkülönben az ugyanazon oldalon lévő műipar áru kiállítás. Érdekes, hogy egy bécs-budapesti érezőtő gyár a budapesti New-York kávéház érezőtővéit állította ki.

Az önálló épületek és pavillonok sorából alig egy-két épület válik ki. Elég formás Bukovina tornyos, fakérges pavillonja, a hol nagyrészt szövőtes, faipar, vadászati eszközök, agancsok és mezőgazdasági termények vannak kiállítva. A mezőgazdasági kiállítás szegényes, a népzajzi kiállítás is nagyon gyalró. Az egészségügyi kiállítás elég változatos, s feltűnik itt az osztrák államvasut által épített neu-sandei munkástelep modellje. Bécs város kiállítása, — leszámítva néhány modellt, — alig érdemes a megtekintésre. Luenger relief képeiben azonban annál többet gyönyörködhetünk. A hangszerkiállítás hidegen hagy, s bizony a bécsi sütők egyesületének a kiállítása sem elragadó.

Nem hallgatunk el azonban egy olyan tényt, mely a legnagyobb mértékben megbotránkoztat s méltán kihívja legnyomatékosabb tiltakozásunkat. Az allatkiállításban pl. néhány rekeszték felett ilyen forma felirások vannak: X. Y. tenyésztő aus Szegedin. Raab (Ungarn) stb, s ez alatt kis betűkkel a kiállító osztrák atyafi neve. Az egész közvetlenül azt a benyomást teszi, mintha e Jubileums-Ausstellungban a magyar „Provinz“ is kiállító gyanánt szerepelne. Akinek ez nem elég s jóhiszeműséget emlegetne, menjen tovább a mezőgazdasági kiállításba, ahol néhány grafikai táblázat felett ily felirás díszel: „Osztrák-magyar termési eredmények.“ Azt hisszük, ehhez nem kell kommentár, követeljük azonban a legerősebben, hogy e hazug, csupán megtévesztésre szánt feliratok eltávolíttassanak.

Ha még 30-35 sörös és boros pavillont s vendéglőt is (köztük az obligát nagy hordóval) hozzászámítunk a kiállításhoz, akkor szemlénkel körülbelül készen is vagyunk, az okulás pedig, melyet mindebből merithetünk, nagyon tanulságos. Mondhatnók Ausztria egész zülöttsége és széthúzása visszatükröződik e kiállításból. Láthatjuk ebből az egységes Magyarországot erkölcsi fölényt egy apró tartományokból mesterségesen összeragasztott állam Ausztria fölött, melynek népeit még a fajszeretet

utolsó évben ezer forintnak hágott a nyakára s így atyja elhatározta, hogy ő meg e ezáltal, léha költokezésnek hág a nyakára s elküldte atyámhoz hogy itt megtanulva a gazdálkodást, átvegye birtokuk kezelését. De abból, mondta ő, semmi sem lesz Ő imádja aranyos... Budapestjét s ha itt szivesen is marad, mert aranyhajam ide bilincseli, haza nem megy a birtokra „eltemetni magát.“

Te, képzeld Elluskám, ötödik nap Gyula szerelmet vallott, hatodik nap neki ígértem a kezemet hetedik nap, őh ne gondolj semmi rosszat, egyszer megcsókoltuk egymást. A csók ízében papa bajuszpedróje szagát is megéreztem, rákente a bajus helyére.

Két hét mult el s mi elhatároztuk, hogy egy másért élünk-halunk. E két hét alatt azonban a birtok egyszer sem látta az unokabátyámat. Délben kelt föl, a délutánt velem töltötte és éjjel vadászni ment.

Egyszer azután mégis kora reggel kellett fölkelnie; atyámnak vagy 12 ezer forintot kellett beküldenie a megye székvárosába. A pénznek regge kilencz órára ott kellett lennie, s „Gyulámat“ már hét órakor elküldték vele. Én táltaltam fel a reggelit s talán ezért evett abból oly mohón az én drága szerelmemem.

Ujammal bucsucsókot küldtem utána, mikor a

kocsiból vissza-visszanézett; nehezen vártam a delet, a mikorra visszaigérkezett. Ámde este lett s a lo-vagom nem jött vissza. Mama összebugott atyámmal s én a legnagyobb szerencsétlenségtől tartottam: kirabolták? megölték? talán halva fekszik az országúton...

De nem! Csakhamar jött egy felvilágosító levél. Tőle volt. A levélben ennyi állott!

Kedves Bácsi! Nem tudom megszokni a falu porát, a velem vitt 12 ezer forinttal visszamegyek a fővárosba. A papának irjanak a pénzért, s egyuttal írják meg, hogy tiszteltetem.

GYULA.

Képzeld, a gazember megszokott a pénzzel! Nélkülöm szökött meg, még csak nem is üdvözölt! Egy szóval sem emlékezett meg rólam, sem a hűség esküjéről, mit nekem tett... Ez annyira elkeserített, hogy zokogásra fakadtam. Mama, papa, a kik eddig versenyt szörnyűködtek a fiatal sikasztó vakmerőségén, most elképedve néztek reám: Mi történt veled Ilus?

— Meg akarok halni.

Az angol kisasszony felkiáltott: Ej! az Istenért, Iluska szerelmes!

Én lehanyatlottam a pamlagra: Igen, szerelmes vagyok, meg akarok halni. Papa elnevette ma-

gát, mama szánakozva nézett reám s csak a miss szörnyűködött. Végre is mama odajött hozzám és megsimította aranyhajamat, melynél mégis aranyosabbnak találta Gyula az ő Budapestjét.

— Mivel kárpótoljalak, édes kis leányom? kérdezte mamukám.

Erre már felütöttem fejem s abbahagytam a sirást. Szerenés gondolat villant át agyamon. Most akármit kérek, mama nem lesz képes megtagadni. Bátran mondtam tehát ki a kárpótlás árát.

— Csináltassatok nekem hosszú ruhát!

Most már a mama is nevetett, csak az angol kisasszony arca nyult még hosszabbra. Én pedig megkaptam a hosszú ruhát, s azóta úgy elfelejtettem első szerelmemet (ne félj, lesz nemsokára másodík!) hogy Gyulára már csak megvetéssel bírok gondolni.

De hát te, Elluskám! Mikor irod le a magad első szerelmét? Csak mentől előbb! addig is millió-szor pusizd örökké hű barátódd.

ILUS.

sem terelheti össze s tüzelheti oly nagyszabású alkotásra, amint ép ellenkezőleg a hatalmas, az egyseges Németországnál láthatjuk.

Megtanulhatjuk a bécsi Jubileums-Ausstellung kudarcából, hogy csakis egy egységes nemzeti állam, csupán a hazaszeretet lángoló heve és a nemzeti öntudat ereje képes alkotásokra. Dolgozzunk megfeszített erővel nemzeti társadalmunk felépítésén és megerősítésén: a monarchia sulypontja önként billen át Magyarországra.

KATONA BÉLA.

Ujdonságok.

— **Kinevezések.** A közoktatásügyi miniszter Dr. László Ferenc sepsi-szentgyörgyi ev. ref. főgimnáziumi helyettes tanárt a nevezett középiskolához, a főnálló szerződésből kifolyólag, rendes tanárrá nevezte ki.

— **Gróf Májlath püspök** hat napig időzött Csik-Somlyón, mely időből négy napot a csiki és a szomszéd vármegyéből is nagyszámú összejött lelkeskedő papsággal megtartott szentgyakorlatokra fordított. Mult pénteken reggel értek véget a gyakorlatok, mikor is a püspök ünnepélyes Te Deum után reggel 7 órakor esendes misét mondott. Mise végeztével a papjait az oltári szentségben részesítvén, megáldotta s őket elbocsátotta. A négy nap gyakorlat ideje alatt, minden reggel papjai jelenlétében esendes misét mondott, a melyen mindig nagy, női közönség vett részt nemcsak helyből, hanem a vidékről is. Szombaton reggel elutazása előtt tartott szent mise alatt is zsufolásig telt meg a tágas templom hallgatókkal, melynek szentélyét mintegy megostromolta a nők serege, hogy kézcsókkal vehessenek búcsút az annyira megkedvelt főpásztortól. Isteni tisztelet után a püspök a szertben megreggelizvén, a 9 órai vonattal — nem mint híreljárt Gyimesbe — hanem Brassón át székhelyére utazott. Ugy halljuk, hogy szeptemberben a Mária napi búcsu alkalmával ismét meg fogja látogatni csiki híveit a főpásztor.

— **Táncszertély.** A Seps-Szentgyörgyön és vidékén idűző egyetemi ifjak 1898. év augusztus 10-én nagys. dr. Lukács Adolf kir. tud. ogyst. r. tanár, prodékán diszelnöksége alatt a kolozsvári „Mensa Academica”-n háromszéki ifjak részére létesítendő alap javára a Nagy József-féle kerthelyiségben zártkörű táncszertélyt rendeznek. Belépti jegy: Személyenként 1 frt. Kezdet 8 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirtapilag nyugtáz a rendezőbizottság. Jegyek előre válthatók: Benkő Mór, Fogolyán Kristóf és Miske László urak kereskedésében.

— **Előmunkalati engedély megadása.** A kereskedelemügyi miniszter Beldi Tivadar bodolai nagybirtokosnak, a brassó-háromszéki helyi érdekű vasút Kézdi-Sz.-Lélek, Polyán, Bálafalva, Esztelnek, Csomortán, Kézdi-Almás és Lemhény, esetleg pedig Sárfa, Osdola, Kézdi-Martonos és Lemhény irányában Bereczkig vezetendő gőzmozdonny helyi érdekű vasutvonalra az előmunkalati engedélyt egy évre megadta.

— **Halálozás.** Lapunk zártakor vesszük azon megdöbbentő hírt, hogy Soósmező község derék jegyzője: Popp György hirtelen meghalt. A kiváló férfi nemcsak mint egyik legintelligensebb k. jegyző állott közbecsülésben, hanem, mint egyén és családapája is minden vele érintkezőt megnyert jóles tulajdonságaival. Öt gyermeke és özvegye gyászában az ismerősöknek és barátainak nagy száma osztozik. Legyen esendes a fáradhatatlan munkás férfi örök pihenése.

— **Orvosi szaktekintélyek** véleménye szerint a Keleti J. budapesti elsőrangú czég által gyártott és feltalált cs. és kir. szab. sérvkötők, orthopaedia gépek, műlábak, egyesek tartók (ferdenővésűeknek) a legjobbak és a legmegbízhatóbbak. Keleti óvek óta azon fáradozik, hogy ezen a téren a legkiválóbbat és legtekélyesebbet nyújtsa, a külföldet és a legelső klinikákat tanulmányozta, miért is a legmelegebben ajánlhatjuk e kitűnő specialistát az érdeklődőknek.

— **Vízáradás.** Ugy látszik, hogy az elemek, melyek Csikmegye terményeinek java részét tönkre tették, nem akarnak kibékülni, míg a csapás teljes

nem lesz. Eddig a mezőinket tette tönkre a víz s most már lakhelyeinket is fenyegeti. A héten felelik északi hegyein olyan felhőszakadás volt, melyhez hasonlóra élő ember nem emlékszik. A viharral, égi háborúval párosult óriási eső az Olt és Székesszói vizeit annyira megnövelte, hogy azok a hat községet teljesen elöntötték. A víz a lakásokba behatolt, kerteket, udvarokat, iltetvényeket tönkre tette. A lakások apró lábas jószágainak nagy részét elpusztította, sőt nagy állatok, fejős tehénk is pusztultak el a vízben. Teljes épületeket, malmokat és fűrészeket sodort magával az ár s fájdalom 2 csik-szentdomokosi ember is áldozatul esett a bős elemnek. A vízbe halt emberek egyikét megtalálták, a másikat maig sem találják. Cs.-Danfalván ugyanakkor villám sújtás következtében tűz támadt s 4 eszt elhamvasztott. A veszélyt és zűrzavart az emelte tetőfokra, hogy mindezek estelepték meg a lakásokat, midőn mindenki aludni készült. Legtöbbszöveszedett Jenőfalva községe, hol a kárt egy könnyen megállapítani sem lehetne.

— **Medve.** Mint minden évben, úgy ez év nyarán is a medvék ellátogattak a papolezi erdőn levő meddőesordába, hol aztán nem csekély kárt okoztak a már azonkívül is a sok esőzés és árvizek által a mezei terményekben rövidséget szenvedett szegény gazdaembereknek. Ugyanis e hó első felében Bagoly Dánielnek egy jó tehenét megölte a medve. Pável nevű híres medvevadász a következő éjjel lesbe állt a hulla mellé, s midőn a medve éjjel tájt a hullára ment, Pável elsütötte a fegyverét, de a fegyver széthányta magát s a zőreire a medve elfutott.

E hó 21-én újra megölte a medve a Földes Ferenc tehenét is. Ezt követő éjjel Fazekas Flóri nevű román lakos állást készített a hulla mellé s ő is éjjelre lesbe állott s midőn a medve megérkezett, még meg sem kótolhatta jól a pesenyét s két jól irányzott lövés a földre terítette. Másnap szokás szerint szépen felvirágozva nagy diadallal hordozták a falu között, hol noha nem ritkaság lett medvét látni, mégis sok bámulója akadt. Ilyenkor majd minden kapu előtt pihenőt tartnak, hol nem hiányzik a pálinkával való traktálás, meg 10—20 kr ajándék. Ezt meg is érdemli az, a ki a medvét meglövi, mert ki tudja, egy medve elejtése által, hány igavonó állat életét mentette meg.

— **Saját légszszkészülék minden házbán!** Kitűnő és rendkívül praktikus találmányról értesítjük t. olvasóinkat. Ugyanis Janisch és Társa gyára Budapesten forgalomba hozott egy légszsz-fejlesztő gépet, mely által minden oly épület, mint nyaraló, kastély, szálloda, kávéház, vendéglő stb., ahová légszsz vagy villamos művek bevezetve nincsenek, — világító és fűtő légszszszel ellátható. Tehát nemcsak világításra, hanem fűtésre, sőt műszaki czélokra is kiválóan alkalmazható. Már nagy sikerrel használják lakások, irodák, vendéglők, szállodák stb. világítására; főző, vasaló, olvasztó vagy melegítő kályhák fűtésére; motorok hajtására és általában minden oly czélokra, melyekhez közönséges közzéngáz alkalmazható. A gép kezelését bárki 1—2 óra alatt elsajátíthatja, a fejlesztett légszsz teljesen ártalmatlan és nem robbanékony. Ezen gép által előállítva, a légszszvilágítás nem drágább mint a közzéngázvilágítás. Ajánljuk az érdeklődőknek, hogy nézzék meg a technika ezen szeniális találmányát, kérjenek árjegyzéket és prospektust, melyet ingyen és bérmentve küld Janisch János és Társa légszsz- és vízvezetők-berendezési gyára, Budapest, VI. Csengery-utca 74.

Közzéadás.

A talaj és annak eredete.

K. Vörös Sándor „A mezői gazdaságtan rövid foglalata” cz. művéből.

Földünk azon legfelsőbb rétegét, a melyben a növények gyökerei szétterjeszkednek s a melyet termelési czélokra használunk s ebből a czélból különféle módon megmunkálunk, termőföldnek vagy talajnak nevezzük.

A talaj az első tekintetre felismerhetőleg különböző anyagok keverékéből áll. Legtulnyomóbb

menyiségben vannak benne az ásványi eredetű részek, a melyek szilárd kőzetek elporlódásából származtak; ezenkívül találunk még benne több-kevesebb szerves maradványt, a mely elhalt állati s növényi testek korhadása és felbomlása által kerül az előbbiek közé úgy, hogy a talaj rendszeren egy lazább keveréket képez, mely különböző fokú nedvességgel bír és hűzágaiban némely légnevet tartalmaz.

A talaj elsőrendben tehát a kőzetek elporlódásának köszöni eredetét. Az elporlódás folyamatát, melyet a kőzetekben a hő és a fagy, a nedvesség és a szárazság és a levegőnek behatása idéz elő, elmálsnak mondjuk. Az elmáls által a legszilárdabb kőzetek is elvesztik erős összetartásukat és porszerű anyaggá válnak. Az elmáls azonban még a porszerű anyagnál sem áll meg, hanem a természeti erők behatása alatt folyton tart, mignem az ásványi anyagok eredeti alkotórészeire föloldatnak. A föloldás után a kőzeteknek azok az alkotórészei, a melyek előbb a szilárd kötelékben a növények számára még hozzáférhetlenek voltak szabaddokká lesznek s a növények azokat gyökereikkel a talajban levő víz közvetítésével fölvehetik s táplálkozásukra és testük fölépítésére fordíthatják. Az ily módon szabadddá vált s a növények által valóban szükségelt anyagokat a növények ásványi tápanyagainak nevezzük, melyeket, ha a növényt elégetjük, a hátramaradó hamuban ismét fölálunk.

Az elmáls által képződött talajt, ha eredeti helyén a kőzetek megmaradt, elmálsai, és vagy eredeti talajnak, — ha pedig a víz által lemosatván, tovaszállított és lerakott, áramlási talajnak mondjuk. Nyilvánvaló tehát, hogy az elmálsai talajok csak elzárt hegyi fekvésben találhatók, rendszerint sekélyek s gyengébb termőerejűek, mert csak azokat a részeket tartalmazzák, a melyekből a kőzet áll. Az áramlási talajok az alantabb fekvésű helyeken, völgyekben, lapályokban fekszenek, melyek és jobb termőerejűek, mert az áramlás alkalmával sok ásványi és szerves anyaggal gazdagodtak s így a mezőgazdasági termelés czéljaira is alkalmasabbak, jutalmazóbbak.

A talajnak azt a rétegét, a meddig abba a művelő eszközök behatolnak s a melyben a növények gyökereinek legnagyobb része elhelyezkedik, feltalajnak; az ezalatt fekvő, rendszeren nem művelt réteget pedig altalajnak mondjuk. A feltalaj a gyakori forgatás, az erősebb elmáls s a közbe keveredett szerves maradványok miatt rendszerint lazább és sötétebb színű, mint az altalaj, mely a feltalajtól tulajdonában különbözik, de rendszeren gyengébb termőképességű, minthogy az elmáls és föloldás erői nem igen férhetnek hozzá s ezért köznyelven nyers vagy vad földnek is nevezetetik. Az altalaj a feltalajnak hasznos gyámolítója lehet, ha a feltalaj hibáit ellensúlyozza, pl. igen laza feltalaj alatt jó a kötött altalaj vagy viszont; de lehet előnytelen és káros is, ha pl. a hibás feltalajnak tulajdonában osztozik, ha köves, sziklás vizes vagy ha káros vegyületeket pl. sok vasoldatot tartalmaz.

Nyilttér.)*

Mengasszonyruha-selyem

65 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabőr és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat** pedig postafordultával küldenek

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

*) E rovat alatt közlöttékért felelősséget nem vállal a szék

H I R D E T É S E K.

Sz. 3006—898.

III.

Hirdetmény.

A s.-szentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóságának 14546—898. sz. körrendelete alapján alattírt városi tanács által közhírré tétetik, miszerint az 1898—9 évi fegyveradó kivétési lajstrom folyó év július hó 31-től

aug. hó 7-ig bezárólag a 8 napi közszemlére ki van téve és az a hivatalos órák alatt a városi adóhivatalnál megtekinthető; az esetleges folyamodványok a sepsi-szentgyörgyi m. kir. p. ü. igazgatóságához adandók be.

Kézdi-Vásárhely, 1898. évi július 28-án.

130 1—1.

Városi tanács.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szives tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ámban elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig.

Dr. Morvay István

25 82—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

Jég eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta jeget igen jutányos áron lehet kapni.

87 14—**

Csiszár Pál,
kereskedő.

FABRITIUS TESTVÉREK

RÉZ, ÉRCZ ÉS GŐZKAZÁNGYÁR

* NAGY-SZEBENBEN. *

Elvállalnak jutányos árak mellett

szeszgyári berendezéseket és javításokat,

továbbá készítenek: teljes készülékeket és egyes készülék-részeket, u. m. tányérok, rektifikátorok, keverő és hűtő készülékeket, gőzölőket, gőzkazánokat vörösréz és vasesőveket stb.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 frtól feljebb, ezenkívül mindenféle divány-ottománok, faragott, tömören hajlitott faszékek és függőnytartók, tükrök, toilett-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok és sodronyagybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 frt. Összehajlítható vas-ágyak 32 rugós matráczezzel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(88 53—100)

Hirdetések

lapunk

kiadóhivatalában

felvételnek

SZIVATTYUKAT

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány és erőhajtásra,

TÜZFECSKENDŐKET

városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utezai öntözőkocsikat, sarkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **Walser Ferencz**)

Budapest, VI., Külső váciut 45.

(25 32—40)

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.